

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 353-02-3041/2021-03

Датум: 07.02.2022.

Немањина 22-26

Београд

На основу члана 2. тачка 2. алинеја 1. Закона о процени утицаја на животну средину («Службени гласник РС», број 135/04, 36/09), чл. 136. Закона о општем управном поступку («Службени гласник РС», бр. 18/16 и 95/18-аутентично тумачење), члана 6. став 1. и члана 39. став 1. тачка 4) Закона о министарствима («Службени гласник РС», број 128/20), члана 23. став 2. и члана 24. став 3. Закона о државној управи («Службени гласник РС», бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18 - др. закон и 47/18), а на основу захтева носиоца пројекта „SERBIA ZIJIN COPPER“ д.о.о. Бор - Рудник бакра Мајданпек, државни секретар Министарства заштите животне средине Александар Дујановић, по решењу о овлашћењу број: 021-01-13/1/2021-09 од 22.07.2021. године, доноси:

Р Е Ш Е Њ Е

1. **ДАЈЕ СЕ САГЛАСНОСТ** носиоцу пројекта „SERBIA ZIJIN COPPER“ д.о.о. Бор - Рудник бакра Мајданпек, на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта надвишења флотацијског јаловишта „Ваља Фундата“, у Мајданпеку, на кат.парцелама бр. 1257/13 и 1257/16 КО Мајданпек.
2. Налаже се носиоцу пројекта да при реализацији предметног пројекта, у свему испоштује услове осталих надлежних органа и организација, а нарочито мере заштите животне средине утврђене у предметној Студији и програм праћења утицаја на животну средину и програм праћења утицаја на животну средину (поглавља 8. и 9. Студије).
3. Носилац пројекта је дужан да у року од две године од дана добијања овог решења започне извођење пројекта из тачке 1. овог решења. Решење и предметна Студија о процени утицаја на животну средину саставни су део техничке документације.
4. О трошковима поступка биће решено посебним решењем.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

Носилац пројекта „SERBIA ZIJIN COPPER“ д.о.о. Бор - Рудник бакра Мајданпек, дана 12.11.2021. године, поднео је Министарству заштите животне средине захтев за давање сагласности на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта надвишења флотацијског јаловишта „Ваља Фундата“, у Мајданпеку, на кат.парцелама бр. 1257/13 и 1257/16 КО Мајданпек.

Студија о процени утицаја на животну средину је урађена у свему у складу са решењем о одређивању обима и садржаја Студије о процени утицаја на животну средину пројекта надвишења флотацијског јаловишта „Ваља Фундата“, у Мајданпеку, на кат.парцелама бр. 1257/13 и 1257/16 КО Мајданпек, број 353-02-1358/2021-03, од 05.07.2021. године.

У складу са чланом 20. Закона о процени утицаја на животну средину, обезбеђен је јавни увид, организована презентација и спроведена јавна расправа о предметној Студији – оглас у дневном листу „Вечерње новости“ од 03.12.2021. године, веб сајт министарства <http://www.ekologija.gov.rs/obavestjenja/procena-uticaja-na-zivotnu-sredinu/>. Јавна расправа је одржана 22.12.2021. године у Општинској управи Мајданпек.

У току трајања јавног увида дана 22.12.2022. године достављени су коментари Удружења Млади истраживачи из Бора и ПЕРИ-ја из Београда.

У складу са чланом 22. и члановима 23. и 24. Закона о процени утицаја на животну средину, Решењем број: 353-02-3041/2021-03 од 23.11.2021. године образована је Техничка комисија са задатком да разматра предметну Студију о процени утицаја на животну средину, пратећу документацију и достављена мишљења заинтересованих органа, организација и јавности.

После одржаног састанка дана 24.01.2022. године, Техничка комисија је сачинила Извештај о оцени предметне Студије, у коме је констатовала да иста није у потпуности урађена сагласно Закону о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник Р.Србије“, број 135/04, 36/09) и Правилнику о садржини студије о процени утицаја на животну средину „Сл. гласник Р.Србије“, број 69/05). На састанку је закључено да се предметна Студија исправи и допуни у складу са усвојеним примедбама Техничке комисије као и достављеним коментарима/примедбама заинтересоване јавности – Удружења Друштва младих истраживача Бор и ПЕРИ-ја из Београда.

Опште примедбе – примедбе које се односе на потребну и приложу документацију

1. Наслов Студије – да ли је наслов као у Студији или у Решењу у обиму и садржају Студије?

Одговор на примедбу:

Наслов Студије је промењен, и сада је у складу са Решењем о одређивању обима и садржаја студије, број: 353-02-1358/2021-03.

2. Према Правилнику о садржини Студије о процени утицаја на заштиту животне средине
Студија о процени утицаја садржи и основне податке о лицима која су учествовала у њеној изради, као и податке о овлашћеној организацији која је израдила Студију. – нису приложени основни подаци о лицима у предметној студији.

Одговор на примедбу:

Студија је допуњена биографијама учесника у изради Студије (Поглавље 13)

3. Решење за експлоатацију – одобрење приложено као прилог број 2.1. експлоатационо поље у документационом материјалу не поклапа се са подацима наведеним у Студији у поглављу 3. Опис локације; 3.2. Микролокација; слика 3.4 РБМ – Границе експлоатационог поља као ни подацима у Решењу Завода за заштиту приорде Србије. - Доставити Решење Републичког

секретаријата за привреду 02 број 310-230/76-02 од 27.08.1976. координате експлоатационог поља 95 А. Навести и координате јаловишта.

Одговор на примедбу:

У прилогу 2.2. датао је Решење Републичког секретаријата за привреду 02 број 310-230/76-02 од 27.08.1976.

За јаловште „Ваља Фундата“ и јаловиште „Шашки поток“ нису посебно дефинисане координате. Поменуто јаловишта пројектују се и израђују у оквиру експлоатационог поља 95А.

У поглављу „2.2. Микролокација“, на страни 30, наведене су приближна локација јаловишта према географској дужини и ширини.

4. Дозвола о управљању отпадом према Уредби о условима и поступку издавања дозволе за управљање отпадом, као и критеријумима, карактеризацији, класификацији и извештавању о рударском отпаду, „Сл. гласник РС“, број 53 од 30. маја 2017. – Да ли је Носилац пројекта оператер који одлаже рударски отпад и управља рударским отпадом на основу дозволе коју издаје Министарство рударства и енергетике?

Одговор на примедбу:

Оператер је у фази добијања дозволе за управљање рударским отпадом, одн. започео је са активностима израде документације неопходне за подношење захтева за добијање дозволе за управљање рударским отпадом. У поглављу „8.1.6. Мере управљања отпадом“ додата је обавеза оператера да исходује дозволу за управљање отпадом од Министарства надлежног за послове рударства.

5. Литература није наведена

Одговор на примедбу:

У Уводу, поднаслов „Техничка документација“ наведена је техничка документација која је коришћена као подлога за израду Студије.

Наведена литература у поглављу 12.

6. Објединити све прилоге у интегрални текст Студије сходно садржају.

Одговор на примедбу:

Због величине прилога, односно њихове лакше прегледности као и лакше прегледности Студије графичке прилоге смо дали као засебне фајлове.

7. На графичким прилозима потребно је учртати важећу ружу ветрова, приказану кроз Студију.

Одговор на примедбу:

Графички прилози су финалне верзије прилога из прихваћеног ДРП надвишења флотацијског јаловишта „Ваља Фундата“, Књига IV: Технички пројекти надвишења јаловишта „Ваља Фундата“ до коте K+545 mnn, Свеска IV.1: Технички хидрограђевински пројекат надвишења

јаловишта Ваља Фундата до коте K+545 mпv, Институт за рударство и металургију Бор, Бор, 2020. година и као такве не можемо их мењати.

8. На графичком прилогу 4.1. ставити печат, назив и размеру, аутора

Одговор на примедбу:

Стављени су у графичком прилогу печат, назив и размера.

9. Уз графички прилог 4.1, дати графички прилог 4.1.1., као извод из Графичког прилога 4.1 који ће се односити само на предмет Студије (где ће бити дефинисане границе пројекта, као и заузете парцеле)

Одговор на примедбу:

Као прилог 4.2. Студије дата је „Ситуациона карта постојећег стања на јаловишту „Ваља Фундата“, Прилог бр. 1. надвишења флотацијског јаловишта Ваља Фундата, Свеска IV.1: Технички хидрограђевински пројекат надвишења флотацијског јаловишта Ваља Фундата до коте K+545 mпv, па сматрамо да није неопходно израђивати нови прилог.

10. Графички прилог 4.2: Боја у легенди није видљива на цртежу. Кориговати.

Одговор на примедбу:

Као прилог стављена је скенирана верзија прилога на коме је видљива боја на цртежу.

11. Графички прилози од броја 4.3. до броја 4.6.: Нема печат са називом и потребним подацима. Додати печат и легенду, без обзира на податке који су дати на самом цтежу

Одговор на примедбу:

Графички прилози 4.3. до 4.6. су финалне верзије прилога из прихваћеног ДРП надвишења флотацијског јаловишта „Ваља Фундата“, Књига IV: Технички пројекти надвишења јаловишта „Ваља Фундата“ до коте K+545 mпv, Свеска IV.1: Технички хидрограђевински пројекат надвишења јаловишта Ваља Фундата до коте K+545 mпv, Институт за рударство и металургију Бор, Бор, 2020. година и као такве не можемо их мењати. Као графичке прилоге ставили смо сада скениране прилоге ДРП које садрже потпис и печат пројектаната.

12. Графички прилози број 4.2 носе другу број у печату, а под другим бројем се води у Студији, што може да направи забуну. Ускладити. Усклађивање извршити на сваком графичком прилогу.

Одговор на примедбу:

Као графички прилози Студији дати су прилози техничке документације, у овом случају прихваћеног ДРП надвишења флотацијског јаловишта „Ваља Фундата“, Књига IV: Технички пројекти надвишења јаловишта „Ваља Фундата“ до коте K+545 mпv, Свеска IV.1: Технички хидрограђевински пројекат надвишења јаловишта Ваља Фундата до коте K+545 mпv, Институт за рударство и металургију Бор, Бор, 2020. година, што је наведено у печату плана и као такви не могу се мењати.

13. Недостаје слика 8.5. С обзиром да кроз текст углавном не постоји позивање на слике, није јасно да ли је грешка у ознакама или је испуштена слика на којој је можда приказ од значаја.

Одговор на примедбу:

Слика 8.5 није недостајала у Студији већ је била присутна грешка у нумерацији слика. Извршена је поновна нумерација слика и због извршеног усклађивања бројева и назива поглавља са бројевима и називима у Закону о процени утицаја на животну средину („Сл.гласник РС“ бр.135/2004 и 36/2009) и Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину („Сл.гласник“, бр.69/2005).

14. После слике 3.17. није нумерисана следећа слика. Генерално, потребно је извршити пренумеризацију слика, задржаваћу изабрани начин нумерације везане за поглавља; У садржају је потребно навести списак слика.

Одговор на примедбу:

Поступљено према примедби.

15. Нумерација табела почиње од 3.3. Није јасно, да ли су претходне две табеле испуштене из текста или их није ни било. Потребно је извршити пренумерацију табела, задржаваћу изабрани начин нумерације везане за поглавља; У садржају је потребно навести списак табела.

Одговор на примедбу:

Поступљено према примедби.

16. Дати графички приказ мерних места за постојећа мерења, приказана у Студији, с обзиром да су неки извештаји дати кроз прилоге прилично штуро.

Одговор на примедбу:

У поглављу „3.5.2. Испуштање у површинске и подземне воде“, додата је слика 3.50. са приказом локација узимања узорка дренажних вода.

У поглављу „5.4. Земљиште“, слика 5.1, дат је приказ локација за узимање узорка земљишта.

У поглавље „5.5. Вода“ додат је приказ постојећих мерних места на којим се врши испитивање квалитета површинских вода које могу бити под утицајем јаловишта – Слика 5.2. и места узимања узорка подземних вода – Слика 5.3.

У поглављу „5.6. Ваздух“ додата је приказ постојећих мерних места за испитивање квалитета ваздуха у Мајданпеку – Слика 5.4.

17. Дати графички приказ предвиђене мреже мониторинга квалитета животне средине; предвиђене планом мониторинга у фази експлоатације и по затварању.

Одговор на примедбу:

На крају поглавља 9 дата је слика 9.1. са приказом локација предвиђених места мерења квалитета животне средине.

18. Генреално се сугерише усклађивање бројева и назива поглавља са бројевима и називима у Закону о процени утицаја на животну средину („Сл.гласник РС“ бр.135/2004 и 36/2009) и Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину (Сл.гласник бр.69/2005)

Одговор на примедбу:

Прихваћена примедба и извршено усклађивање бројева и назива поглавља са бројевима и називима у Закону о процени утицаја на животну средину („Сл.гласник РС“ бр.135/2004 и 36/2009) и Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину („Сл.гласник“, бр.69/2005).

19. У Студији навести Плански основ у складу са Информацијом о локацији.

Одговор на примедбу:

Наведено у поглављу 2.2.1.

20. С обзиром да се ради о постојећем објекту, у Студији није наведено поседује ли инвеститор, ако је регистровани оператер, план управљања отпадом за предметни рударски објекат.

Одговор на примедбу:

Оператер је у процедури израде Плана управљања рударским отпадом. У поглављу 8.1.6 *Мере управљања отпадом* додато је да је оператер у обавези да изради план управљања рударским отпадом и да је започео његову израду.

21. С обзиром да се ради о постојећем објекту, кроз студију није наведено поседује ли предметни објекат ИРРС дозволу, с обзиром да се налази на листи објеката (у оквиру целог комплекса) за који је потребно прибавити ИРРС дозволу.

Одговор на примедбу:

Експлоатација и прерада минералних сировина, као и одлагање рударског отпада, према Уредби о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола, „Сл. гласник РС“, бр. 84/05, не спадају у активности за које се издаје интегрисана дозвола.

22. На страни 20 се наводи да је „Допунским рударским пројектом надвишења флотацијског јаловишта „Ваља Фундата“ заокружена изградња свих брана на јаловишту једним пројектом у једну целину при чему је пројектом обрађено надвишење свих брана од тренутне коте на јаловишту...до „максимално надвишење до коте K+545mnnv“. Међутим третман отпадних вода са бране „Превој Шашка“ није укључен у пројекат а самим тим није заокружена ни реализација свих мера заштите животне средине (увидом у Идејно решење и Студију о процени утицаја.) Значи, да реализација бране „Превој шашка“ апсолутно зависна од реализације Техничког рудрског пројекта (ТРИ) санације и фазне изградње бране „Превој Шашка“ на флотацијском јаловишту „Ваља Фундата“.

У руднику бакра у Мајданпеку, од стране конзорцијума Рударско геолошки факултет-Грађевински факултет из Београда, 2019. Није баш сасвим јасно шта значи ДРП надвишења флотацијског јаловишта „Ваља Фундата“ „узео је у обзир техничка решења из наведеног ТРП-а. Образложити“.

Одговор на примедбу:

На страни 20, на крају пасуса 3, додато је следеће: „односно техничка решења изградње бране „Превој Шашка“ дата у наведеном ТРП-у (стварање неопходних услова за достизање стабилности бране у садашњим и условима надвишења: техничка решења изградње дренажног система, техничка решења изградње бране, минимално удаљење акумулационог језера од бране, максимални корак надвишења бране, надвишење од коте K+541 mnlv до коте K+545 mnlv тек након провере консолидације подлоге, измештање пумпне станице за повратну воду) инкорпорирана су у Допунски рударски пројекат надвишења флотацијског јаловишта „Ваља Фундата““, да би било јасније значење реченице: „ДРП надвишења флотацијског јаловишта „Ваља Фундата“ „узео је у обзир техничка решења из наведеног ТРП-а“.

Реализација бране „Превој Шашка“ не зависи од реализације Техничког рудског пројекта (ТРП) санације и фазне изградње бране „Превој Шашка“ на флотацијском јаловишту „Ваља Фундата“ јер су сва решења техничко-рударског пројекта укључена у Допунски рударски пројекат надвишења флотацијског јаловишта „Ваља Фундата“. Једино у ДРП нису детаљно приказана техничка решења дренажног система већ се исти позива на решења дата у ТРП.

23. На страни 21 се наводи да се ради о изради Студије затеченог стања, што није случај, узимајући у обзир Одлуку о одређивању обима и садржаја предметне Студије.

Одговор на примедбу:

Грешком је наведено да се ради о Студији затеченог стања и то је овом приликом исправљено.

24. Кроз студију нису приказани Водни услови Број 325-05-00973/2021-07 од 03.12.2021, Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде, за “SERBIA ZJIN COPPER RBM” MAJDANPEK, Мајданпек и мера дефинисаних кроз услове.

Одговор на примедбу:

У овој измени Студије приложени су Водни услови Број 325-05-00973/2021-07 од 03.12.2021.

Детаљне примедбе:

1. Увод

Страна 20. „Serbia zjin copper d.o.o Бор је правни наследник друштва Рударко-топионичарски басен Бор д.о.о Бор и поседује одобрење за експлоатацију комплексних руда бакра и железа на експлоатационом пољу број 95, на локалности Мајданпека, Општина Мајданпек“ – недостаје Решење за ЕП 95-А. Уједно могу се, у даљем тексту Студије, навести координате и површине јаловишта.

Одговор на примедбу:

Исправљено. На страни 20 написано да Serbia Zijin Copper d.o.o. Bor „поседује одобрење за експлоатацију комплексних руда бакра и железа на експлоатационом пољу број 95А“ и као прилог 2.2. додато је решење о проширењу експлоатационог поља 95 на експлоатационо поље 95А.

Даље у тексту, поглавље 2.2. *Микролокација* дате су координате јаловишта „Ваља Фундата“ и јаловишта „Шашки поток“ као и површине јаловишта. Површине јаловишта дате су и у новом поглављу 2.2.2. *Потребна количина земљишта у m² за време извођења радова са описом физичких карактеристика и картографским приказом одговарајуће размере, као и површине кој аће бити обухваћена када пројекат буде био изведен.*

1.1.1 Законска регулатива

Није наведена Уредба о условима и поступку издавања дозволе за управљање отпадом, као и критеријумима, карактеризацији, класификацији и извештавању о рударском отпаду „Службени гласник РС“, број 53 од маја 209., - Члан 31. Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, а примењује се од 1. јануара 2020. године.

Одговор на примедбу:

Додата је ова уредба.

3.2 Микролокација

-**страна 30.** „Акцидентно флотацијско јаловиште „ Шашки поток“, које се користи само у акцидентним ситуацијама. Под акцидентним ситуацијама се подразумева дужи прекид напајања погона флотације електричном енергијом у дужем временском периоду (дешава се током зиме услед јаких снежних падавина или леда), већи непланирани кварови на опреми у погону флотације и др. „... „ ... док ће акцидентно јаловиште „ Шашки поток“ бити само поменуто, у оној мери колико је то потребно за боље разумевање рада на главном јаловишту“. – Јаловиште „ Шашки поток“ помиње се само као назив и ништа више. С обзиром да је ово јаловиште у блиској прошлости, а нарочито када су временске непогоде у питању било врло нестабилно неопходно је иако није предмет ове Студије, али ће се користити, све уз наведено повећање производње, неопходно га је приказати и обрадити на адекватан начин.

Одговор на примедбу:

Додато је јаловиште „Шашки поток“ и обрађено кроз Студију.

-**Страна 39.** „коришћењем ГИС алата оконтурен је простор од интереса и као такав имплементиран у даљу хидрогеолошку анализу (Слика 3.88)“. – зашто термин простор од интереса, шта у овом случају то значи?

Одговор на примедбу:

За потребе приказа хидрогеолошких карактеристика терена као подлога коришћен је „Елаборат о допунским геотехничким истраживањима за потребе надвишења флотацијског јаловишта „Ваља Фундата” у руднику бакра Мајданпек“, Институт за рударство и металургију Бор, Лабораторија за геомеханику, Бор, 2019. година. Овај елаборат је разматрао и шири простор јаловишта који није од интереса за ову студију па је због тога обрисан цитирани пасус. У Студији су приказани подаци од значаја за пројекат.

3.3.5 Сеизмолошке карактеристике терена

- **страница 48.** - сеизмика у целој Студији није обрађена на одговарајућем нивоу, иако постоје оправдани разлози за ову врсту проблематике.

Допуњен текст. Подаци о сеизмици преузети су из Елабората о допунским геотехничким истраживањима за потребе надвишења флотацијског јаловишта „Ваља Фундата” у руднику бакра Мајданпек, Институт за рударство и металургију Бор, Лабораторија за геомеханику, Бор, 2019. година, као и са веб сајта Републичког сеизмолошког завода, Београд (http://www.seismo.gov.rs/Seizmicnost/Karte_hazarda_1.htm)

3.5 Приказ климатских карактеристика са одговарајућим метеоролошким показатељима- нигде није приказан и обрађен снег као падавина, због тежине и влажности на јаловишту. И сами пројектанти наводе у Студији „Акцидентно флотацијско јаловиште „Шашки поток“, које се користи само у акцидентним ситуацијама. Под акцидентним ситуацијама се подразумева дужи прекид напајања погона флотације електричном енергијом у дужем временском периоду (дешава се током зиме услед јаких снежних падавина или леда), већи непланирани кварови на опреми у погону флотације и др. “

Одговор на примедбу:

У поглављу 2.5 *Приказ климатских карактеристика са одговарајућим метеоролошким показатељима* доадто је подпоглавље „Снег“ и подаци о снежним падавинама (страница 61-62).

3.9 Подаци о насељености, концентрацији становништва и демографским карактеристикама у односу на објекте и активности

- **страница 63.** „Најближе насеље предметном пројекту јесте насеље Дебели луг са 405 становника, који се налази на удаљености од око 1 km“ . – приказати графички (слика) положај насељених места и саобраћајница.

Одговор на примедбу:

Додате су слике 2.25 и 2.26.

4 ОПИС ПРОЈЕКТА – приложити слику са положајем и називима свих објеката који се обрађују, односно пешчаних и бетонских брана, насипа, канала итд. Слично слици 4.8. уз додате ознаке која је брана (број) и који је који насип (број), због прегледности и разумевања.

Одговор на примедбу:

Додата слика 3.9.

Легенда:

1. Брана „Ванчев поток“;
 2. Брана „Калуђерица“;
 3. Брана „Пустињац 1“;
 4. Брана „Пустињац“ испред бетонске бране;
 5. Брана „Шашки превој“;
 6. Бетонска брана;
 7. Пумпна станица „Калуђерица“;
 8. Пумпна станица 2 (ПС2);
 9. ПП1 (Пумпна станица за повртану воду 1);
 10. ПП2 (Пумпна станица за повртану воду 2);
 11. Ободни насип
- Бетонски канал

-страна 73. „Почетак експлоатације јаловишта „Ваља Фундата“- у целом тексту се, више или мање, користи термин експлоатација јаловишта. Да ли је овај термин прикладан, или користити други (нпр. формирање, депоновање, итд)?

Одговор на примедбу:

Експлоатација или рад флотационог јаловишта подразумева коришћење јаловишта за одлагање флотацијске јаловине. Сам пројектант приликом израде ДРП је користио овај термин па га ни ми нисмо мењали обрађујући утицај пројекта на животну средину. Сматрамо да је „експлоатација јаловишта“ прикладан термин јер и самом изградњом јаловишта започиње и његов рад, односно експлоатација.

4.3.1 Стварање неопходних предуслова за надвишење флотацијског јаловишта „Ваља Фундата“

- страна 86. „Прорачуни стабилности урађени у пројекту „Надградња јаловишта Ваља Фундата“

Главни Технолошки пројекат „ (Рударско-геолошки факултет, Боровец, 1997). “ – не помиње се у документационом материјалу.

Одговор на примедбу:

Реченица је преузета из Техничког рударског пројекта санације и фазне изградње бране „Превој Шашка“, РГФ и ГФ Београд, септембар 2019. године, Свеска 1. ТРП је наведен као део технике документације коришћене за израду Студије.

4.3.11.2 Метода рекултивације

- страна 109. „Одлично толерира сушу, ... – “ на неколико места, као на стр. 168, 178, итд. појављују се хрватски изрази који нису у стилу и складу са Студијом.

Одговор на примедбу:

Исправљено.

4.5.1 Емисије у ваздух

- страна 111. „Према мерењима која су спроведена на овом подручју, дошло се до закључка, да прашина која се брзо таложи има величину честица већу од 10 μm (10-6 м) се дуго задржавају у ваздуху и достижу домет од 10 km. Прашином се загађују ваздух, земљиште, вода и биљке. “ - навести ко је вршио мерења или извор података.

Одговор на примедбу:

Извор података је *Допунски рударски пројекат надвишења флотацијског јаловишта „Ваља Фундата“, Књига VI: Пројекат рекултивације јаловишта „Ваља Фундата“, Институт за рударство и металургију Бор, Бор, 2020. година*

8.1.1 Пролом брана и насипа са последицама по животну средину и безбедност

- страна 197. „У поглављу 4.3.1. ове студије приказује се Стварање неопходних предуслова за надвишење флотацијског јаловишта „Ваља Фундата“, поглавље 4.3.3 приказује Прорачун стабилности за пројектовану геометрију и висину од K+545 mnv јаловишта „Ваља Фундата“, .. „ – у поглављу 4.3.3. нису приказани прорачуни, односно у Студији нигде нису

наведени прорачуни, табеле стабилности, косина и закључци из било ког Пројекта наведеног у овом тексту (РГФ и Грађевински факултет- Београд, ИРМ – Бор) који је рађен за ово јаловиште.

Одговор на примедбу:

У наведеном поглављу (сада поглавље 3.3.3) додато је да је прорачун стабилности извршио ИРМ Бор и да су у поглављу приказани резултати овог прорачуна, приказани у Извештају о стабилности косина за надвишење брана флотацијског јаловишта у руднику бакра Мајданпек“, ИРМ Бор, Бор, децембар 2019. год.

Додата је табела са прорачунатим коефицијентима, графички прикази геотехничких профила за прорачун стабилности и графички прикази прорачуна стабилности за бране за које је утврђено одступање коефицијената сигурности од прописних минимума.

8.2.1 Мере превенције, приправности и одговорности за пролом брана

- **страница 212.** „При визуелном осматрању нарочиту пажњу треба обратити на следеће: ... “
– уз наведено набрајању треба додати и следеће: пратити и обрадити бетонске бране услед дејства киселих вода, земљотреса, појава пукотина итд.

Документациони материјал

Хидролошка студија Мајданпек- 3.1 Analiza kiša jakog inteziteta; страница 8. „Vrednosti Hd(p %) određene su preko serije godišnjih maksimuma dnevnih kiša (GMDK) za klimatološku stanicu Valjevo“. – сви други подаци су за Црни Брх.

Институт за Превентиву- Анализа вода 29.07.2021.- На крају извештаја су три стране са заглављем Института за јавно здравље Ниш, Центар за хигијену и хуману екологију, Извештај о испитивању Бр. V-8883 од 06.08.2021. са садржајем без текста, анализе воде и

Одговор на примедбу:

Додато да је потребно пратити и обрадити бетонске бране услед дејства киселих вода, земљотреса, појава пукотина итд. (сада на страни 250).

Хидролошка студија Мајданпек није била достављена уз документациони материјал.

Из извештаја Институт за Превентиву- Анализа вода 29.07.2021. избачене су странице са заглављем Института за јавно здравље Ниш, Центар за хигијену и хуману екологију, Извештај о испитивању Бр. V-8883 од 06.08.2021. јер су се грешком нашле у пдф документу.

Уз студију су приложени графички прилози из финалне верзије прихваћеног ДРП надвишења флотацијског јаловишта „Ваља Фундата“, Књига IV: Технички пројекти надвишења јаловишта „Ваља Фундата“ до коте K+545 mnn, Свеска IV.1: Технички хидрограђевински пројекат надвишења јаловишта Ваља Фундата до коте K+545 mnn, Институт за рударство и металургију Бор, Бор, 2020. година, док је у прилогу 4.1. дата орјентација објеката према координатној мрежи.

Обавеза исходавања дозволе за управљање рударским отпадом прописана је Уредбом о условима и поступку издавања дозволе за управљање отпадом, као и критеријумима, карактеризацији, класификацији и извештавању о рударском отпаду („Сл. гласник РС“, бр. 53/17) почела је да се примењује од 1.1.2020. године. Према поменутој Уредби, члан 30, правна лица која управљају отпадом који се ствара током геолошких истраживања, експлоатације, припреме и складиштења минералних сировина, дужни су да ускладе своје пословање са одредбама ове уредбе у року од две године од дана почетка примене ове уредбе.

Као што је написано на страни 279 Студије, Рудници бакра Мајданпек (РБМ) су у поступку исходавања дозволе за управљање рударским отпадом у складу са Уредба о условима и поступку издавања дозволе за управљање отпадом, као и критеријумима, карактеризацији, класификацији и извештавању о рударском отпаду („Сл. гласник РС“, бр. 53/17).

Тренутно рударски (флотацијски) отпад се одлаже на флотацисјком јаловишту „Ваља Фундата“ у складу са Решењем 02/1 Број: 310-02-157/95 од 15.11.2018. године, издатог од стране Министарства рударства и енергетике, сектор за геологију и рударство, које је достављено у прилогу овог дописа.

У прилогу дописа достављена су Решења по којима РБМ Мајданпек врше одлагање флотацијске јаловине и коришћење изграђених објеката на јаловишту „Ваља Фундата“ и јаловишту „Шашки поток“.

Прилози:

1. Решење број 310-317-72 од 15.11.2018
2. Решење број 310-51-82 од 13.12.2018
2. Решење број 310-51-82 од 19.03.1982
3. Решење број 310-22-84 од 02.03.1984
3. Решење број 310-22-84 од 13.12.2018
4. Решење број 310-151-84-02 од 14.05.1986
4. Решење број 310-151-84-02 од 15.11.2018
5. Решење број 310-184-88 од 13.12.2018
5. Решење број 310-184-88 од 15.11.1988
6. Решење број 310-02-366-90 од 12.11.1990
6. Решење број 310-02-366-90 од 13.12.2018
7. Решење број 310-02-54-92 од 13.12.2018
7. Решење број 310-02-54-92 од 24.03.1992
8. Решење број 310-02-157-95 од 10.07.1995
8. Решење број 310-02-157-95 од 15.11.2018
9. Употребна дозвола Шашки поток, број 310-183-89-од 20.06.1989.
10. Употребна дозвола пупна станица Калуђерица, број 351-77-83-04 од 14.09.1983

Подносилац примедби: Друштво младих истраживача Бор, Бор

Примедба:

Подносилац Друштво младих истраживача Бор (даље у тексту ДМИБ) истиче да је поднесак неуредан у смислу члана 59. Закона о општем управном поступку на чију примену недвосмислено упућује члан 34а Закона о процени утицаја пројекта на животну средину.

Одговор:

Према члану 34а Закона о процени утицаја пројекта на животну средину одредбе закона којим се уређује општи управни поступак примењују се уколико за питања покретања, вођења и окончања поступка процене утицаја која нису уређена законом о процени утицаја.

Како је поступак процене утицаја ДРП надвишења флотацијског јаловишта „Ваљ Фундата“ покренут и води се у складу са Законом о процени утицаја пројекта на животну средину нема законске основе и разлога за применом члана 59 Закона о управном поступку.

Примедба:

У образложењу, у више наврата ДМИБ наводи да у поглављу 5. Приказ алтернатива, 5.2. Производни процеси или технологија на страни 119. Израђивач пројекта констатује: „Носилац пројекта није разматрао алтернативе у погледу технологије одлагања флотацијске јаловине.“ што је у обавези да учини по члану 17., став 1., тачка 4. Закона о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС” 135/04 и 36/09), и чл. 2., став 1., тачка 4. Правилника о садржини студије о процени утицаја на животну средину (СЛ. Гласник РС бр. 69/2005).

У Закључку ДМИБ наводи следеће:

Обавезно је разматрање алтернатива и доношење одлуке о другачијем поступању са флотацијском јаловином у Мајданпеку из разлога заштите животне средине. Предложени начин одлагања је неодговарајући из следећих разлога:

1. Заузима се велика површина новог простора,
2. Подижу се бране изнад коте терена за 50 - 60 метара,
3. Нове бране ће прашином угрозити животну средину,
4. Јаловиште са шири на кречњачки терен а догађали су се акциденти на њему због продирања јаловине кроз кречњаке,
5. Повећава се опасност од загађења реке Пек,
6. Расте опасност од акцидеката,
7. Постоји реална опасност да дође до угрожавања Националног парка „Ђердап“ и геолошког парка који је под међународном заштитом.
8. Крше се међународне Дунавска и Карпатска конвенција

Одговор:

Закон о процени утицаја, члан 17., став 1., тачка 4., као и Правилник о садржини студије о процени утицаја на животну средину прописује да Студија обавезно садржи приказ главних

алтернатива које је носилац пројекта разматрао, а не обавезује носиоца пројекта да разматра алтернативе, али ипак је допуњена тачка 5. Приказ главних алтернатива које је носилац пројекта разматрао.

Носилац пројекта је разматрао алтернативе одлагања флотацијске јаловине, избор локације што је и описано у поглављу 5. *Приказ главних алтернатива*. Након добијања примедби и мишљења ДМИБ ово поглавље је допуњено.

1. Тврдња да предложени начин одлагања није прихватљив јер се заузима велика површина новог простора није тачна јер се предложеним начином одлагања не заузима нови простор већ се надвишује постојеће јаловиште (описано у Студији).
2. Предложеним пројектом надвишује се:
 - а. брана Ванчев поток од садашње коте К+531 до коте К+545 mnnv, односно за 14 m,
 - б. брана „Калуђерица“ се издиже од садашње коте која је у неким деловима изнад К+541 mnnv до коте К+545 mnnv, односно за 4 m,
 - с. брана „Пустињац“ се издиже од садашње коте К+531 mnnv до коте К+545 mnnv, односно за 14 m,
 - д. Брана „Пустињац“ испред бетонске бране се издиже од садашње коте К+531 mnnv до коте К+545 mnnv, односно за 14 m,
 - е. Брана „Превој Шашка“ се издиже од садашње коте од око К+537 mnnv до коте К+545 mnnv, односно за 8 m.

Коначна висина брана од К+545 mnnv ће се достићи уколико се након достизања висине од 541 mnnv геомеханичким истраживањима потврди квалитет и задовољавајућа консолидација подлоге.

У погледу висине у односу на околни терен и конфигурације околног терена и положаја у односу на насељена места најкритичније су бране „Калуђерица“ и брана „Превој Шашка“ које се према пројекту надвишују за 4, односно 8 m. ДРП надвишења јаловишта „Ваља Фундата“ предвиђени су радови и дефинисани услови којима ће се омогућити надвишење јаловишта у сигурним и стабилним условима.

3. Није тачна тврдња да ће нове бране прашином угрозити животну средину. За потребе Студије извршено је моделовање утицаја прашине са јаловишта на квалитет ваздуха у окружењу јаловишта у условима надвишења. Резултати модела указују да надвишење јаловишта неће негативно утицати на квалитет ваздуха у окружењу јаловишта. Резултати модела дати су у Студији у поглављу 7.1.1 *Утицаји на квалитет ваздуха*
4. Није тачна тврдња да се јаловиште шири на кречњачки терен. Постојеће јаловиште се надвишује и овај пројекат не предвиђа заузимања нових површина терена.
5. Тврдња да се повећава опасност од загађења реке Пек није тачна. Пројекат предвиђа прикупљање дренажних вода и њихово враћање у акумулационо језеро јаловишта што би требало повољно да се одрази на квалитет реке Пек (Описано у Студији).
6. Расте опасност од акцидеката - За ДРП надвишења флотацијског јаловишта „Ваља Фундата“ до коте К+545 mnnv извршен је прорачун стабилности брана у садашњим и условима надвишења, за статичке и динамичке услове. Коефицијенти сигурности за повремена динамичка оптерећења за случај земљотреса за брану „Пустињац“, брану Пустињац испред бетонске бране и брану „Превој Шашка“

су испод минималне прописане вредности па су за ове бране пројектовани претходни радови којима се коефицијент стабилности за динамичке услове доводс изнад минималне прописане вредности. Коефицијенти сигурности за повремена динамичка оптерећења за остале бране су изнад минималних прописаних вредности за тренутне услове и за услове надвишења. Коефицијенти сигурности за статичка оптерећења за све бране су изнад минималних прописаних вредности (описано у Студији).

Носилац пројекта спроводи мере заштите од удеса којима се могућност појаве удеса своди на најмању могућу меру (описано у Студији).

7. Тврдње да постоји реална опасност да дође до угрожавања Националног парка „Ђердап“ и геолошког парка који је под међународном заштитом и да се крше међународне Дунавска и Карпатска конвенција нису тачне јер јаловиште нема утицај на национални парк „Ђердап“ и геолошки парк. У редовним условима експлоатације јаловиште нема утицај на НП „Ђердап“ и геолошки парк. У случају удеса на бранама угрожено би било подручје до најдаље 11,5 км узводно од ушћа реке Комше у реку Пек а рушењем бране „Превој Шашка“ подручје узводно од реке Црнајке у Шашку реку. Ова подручја налазе се изван обухвата НП „Ђердап“ и геолошког парка. Међутим, применом техничко – технолошких и других мера заштите од удеса које примењује и које је у обавези да примењује носилац пројекта могућност удеса се своди на најмању могућу меру.

Подносилац примедби Регулаторни институт за обновљиву енергију и животну средину - Београд

Примедба 1:

Носилац пројекта прибегава раздвајању јединственог пројекта на више мањих

Између осталог подносилац наводи и следеће: „повећањем флотације повећава се и утицај флотације на воду, ваздух и земљиште, на генерисање отпада и потрошњу енергената итд. па је према томе, немогуће ове процесе раздвојити и поједине од њих издвајати из интегралне студије која је за један овакав пројекат неопходна“.

Одговор:

Пројекат флотације и пројекат одлагања флотацијске јаловине у РБМ су увек рађени као два одвојена рударска пројекта а све у складу са законском регулативом Републике Србије која уређује ову област. Граница рударског пројекта флотације увек је била пумпна станица за препумпавање јаловине која се обрађује на јаловишту хидроциклонирањем. Компанија Serbia Zijin Copper d.o.o., наследник компаније РТБ Бор, је компанија која у својим редовима има стручне људе који су у обавези да се придржавају свих закона Републике Србије и подлежу контроли рударске и еколошке инспекције.

ДРП одлагања флотацијске јаловине на јаловишту „Ваља Фундта“ је урађен у складу са новим, повећаним капацитетом флотације, тако да и Студија о процена утицаја ДРП на животну средину узима у обзир повећани капацитет прераде руде у Флотацији Мајданпек.

У оквиру ове примедбе прихвата се примедба да Студија о процени утицаја на животну средину мора обухватити и јаловиште које ће се користити у акцидентним ситуацијама, тако да је Студија допуњена и описом овог јаловишта.

Примедба 2: Израђивач студије пружа контрадикторне наводе у вези са киселости процедурних вода.

Израђивач студије наводи да су на спољашњој косини бетонске бране уочене широке зоне процеђивања, при чему боја процедурне воде указује на повећану киселост, што је неповољно јер киселе воде трајно уништавају уграђену гвоздену арматуру у тело бране, смањујући трајно њену стабилност. Подносилац указује да се у једном делу Студије наводи да су процедурне воде киселе док се у делу Студије који обрађује испуштања у површинске и подземне воде наводи да је вода у таложном језеру високоалкална, рН око 9,0 (Табела 4.10), с обзиром да се технолошки процес флотације минерала бакра одвија у алкалној средини, уз додатак колектора и пенушаваца (реагенси за издвајање бакра) у количинама од неколико десетина грама по тони прерађене руде. Због чега су ови подаци о рН вода толико различити када је сва вода која се акумулира из истог процеса флотирања руде који се обавља у алкалној (базној) средини?

Одговор:

Вода из акумулационог језера приликом инфилтрације кроз јаловину раствара присутне минерале у јаловини што доводи до измене хемизма воде а у овом случају и до измене рН вредности воде.

У поглављу 3.5.2., пасус 3 на 153. страни додат је следећи текст: „Инфилтрацијом кроз тело јаловишта вода раствара минерале присутне у јаловини што доводи до промене хемијског састава вода. Оксидацијом присутних суфлидних минерала у јаловини долази до стварања киселих рудничких вода са повећаним садржајем SO_4 јона, метала и металоида“.

Примедба 3: Студија је непотпуна и не садржи све елементе предвиђене Законом о процени утицаја на животну средину и правилником који регулише њену садржину.

Тачка 1: Израђивач студије није пружио приказ главних алтернатива које је носилац пројекта разматрао.

Одговор:

У примедби се наводи да израђивач студије није пружио приказ главних алтернатива које је носилац пројекта разматрао. Израђивач студије је у поглављима 5.1 и 5.2 навео разлоге зашто није разматрао алтернативе везане за избор локације или трасе, и производне процесе или технологију.

Након примедби ДМИБ и РЕРИ извршена је допуна ових поглавља.

Слажемо се са подносиоцем мишљења РЕРИ да члан 17. Закона о процени утицаја прописује обавезну садржину студије о процени утицаја и под тачком 4. (четири) наводи приказ главних алтернатива које је носилац пројекта разматрао. Чланом 5. Правилника прописано је да приказ главних алтернатива које је носилац пројекта разматрао са образложењем главних разлога за избор одређеног решења и утицајима на животну средину у погледу избора садржи:

- 1) локацију или трасу;
- 2) производне процесе или технологију;
- 3) методе рада;
- 4) планове локација и нацрте пројеката;
- 5) врсту и избор материјала;

- 6) временски распored за извођење пројекта;
- 7) функционисање и престанак функционисања;
- 8) датум почетка и завршетка извођења;
- 9) обим производње;
- 10) контролу загађења;
- 11) уређење одлагања отпада;
- 12) уређење приступа и саобраћајних путева;
- 13) одговорност и процедуру за управљање животном средином,
- 14) обуку;
- 15) мониторинг;
- 16) планове за ванредне прилике;
- 17) начин декомисије, регенерације локације и даље употребе.

Међутим, Закон и Правилник прописују да поглавља Студије садрже опис алтернатива које је носилац пројекта разматрао, а не дефинишу обавезу носиоца пројекта да разматра алтернативе. Међутим, ипак је допуњено поглавље.

РЕРИ даље у оквиру примедбе наводи: „Даље, израђивач студије наводи да није разматрао алтернативе у погледу технологије облагања флотацијске јаловине. *Постојећи систем изградње насипа брана песком из хидроциклона, изградња плажа преливом хидроциклона и насипање и одлагање показао се као добар. У досадашњој изградњи насутих брана од циклонизаног песка, веома добро су се показали хидроциклони $D = 350$ mm који се задржавају. такође, хидроциклони су се показали као сигурни и поуздани уређаји.* На које бране Носилац пројекта мисли? У којим случајевима су се хидроциклони показали као сигурни и поуздани уређаји? На основу којих карактеристика? Које је то производне процесе и технологију са мање утицаја на животну средину разматрао? На основу чега је закључио да је понуђено решење најбоље? Са којим то параметрима их је упоређивао па је дошао до закључка изнетог у Студији?“

Да би ове наведене тврдње биле јасније извршено је појашњење у Студији, у поглављу 5.2.

Тачка 2: Квалитет вода

Подносилац мишљења РЕРИ у примедби наводи следеће: „Подносилац указује да је наведено да се процедурне воде из бране „Калуђерица“ испуштају у оближњу реку. Институт за превентиву, заштиту на раду, противпожарну заштиту и развој д.о.о. Нови Сад, Огранак „27. јануар“ Ниш, вршио је испитивања квалитета процедурних вода и закључак је да се ове отпадне воде не смеју испустити у површинске воде пре третмана. Које је решење за овај проблем? Неопходно је у Студији на детаљан начин описати на који начин ће се третирати отпадне воде.

Одговор:

ДРП надвишења флотацијског јаловишта је предвиђена реконструкција дренажног система на брани „Калуђерица“, сакупљање и враћање дренажних вода у акумулационо језеро флотацијског јаловишта „Ваља Фундата“. На више места у Студији се наводи враћање дренажних вода бране „Калуђерица“ у акумулационо језеро јаловишта (поглавље 3.3.1, поднаслов „Брана „Калуђерица““;

поглавље 3.5.2, поглавље 3.7, поглавље 6.1.2, поглавље 6.1.7, поглавље 6.1.11, поглавље 8.3 а у поглављу 3.3.1., дат је приказ радова који ће се извести на брани Калуђерица.

Тачка 3: Хемијски састав јаловине

Резултати хемијске анализе јаловине нису упоређени са референтним вредностима у складу са Уредбом о програму систематског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризина од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Сл. гласник РС”, бр. 30/18 и 64/19). Дефинисане су само прекорачене вредности. Потребно је исправити наведене недостатке у студији и навести потпуне и целовите податке.

Одговор:

У табели 3.10. Додате су референтне вредности према Уредби.

Тачка 4: Биолошка рекултивација

Подносилац указује „да је биолошка рекултивација описана, али да није описан део који се односи на корени систем биљака са којима ће бити вршена рекултивација. Дубина кореног система може утицати на стабилност бране а самим тим то представља велику опасност на животну средину уколико дође до поремећају у стабилности бране. Потребно је допунити Студију овим подацима“.

Одговор:

На крају поглавља 3.3.11. додат је следећи пасусу:

Саднице које су изабране за биолошку рекултивацију су младе па у почетку немају развијен корени систем тј. он је 10 - 20 cm дубине. Растом саднице долази до развијања кореног система на тај начин што је он развија у већој мери у ширину а мање у дубину. Међутим најбитније је да ће се извршити формирање кореног система у пливним деловима подлоге терена што додатно позитивно утиче на стабилност комплетне рекултивисане површине а самим тим и свеукупно бране. Изабране саднице немају корени систем који захтева велику дубину за његово потпуно развијање, напротив.

После достављања допуњене и дорађене Студије, дана 07.03.2022. године, Техничка комисија је одржала други радни састанак дана 11.04.2022. године. Састанку су претходиле детаљне анализе чланова техничке комисије оних делова Студије које су били предмет измена и допуна на основу споменутог Извештаја о оцени предметне Студије о процени утицаја на животну средину.

Техничка комисија је на одржаном састанку закључила да Студија о процени утицаја на животну средину садржи све елементе на основу којих се може проценити подобност предвиђених мера за спречавање, смањење и отклањање могућих штетних утицаја на стање животне средине на локацији и ближој околини у току реализације пројекта, у случају удеса и по престанку рада пројекта. На основу прегледа и анализе Студије о процени утицаја на животну средину, а у складу са одредбама Закона о процени утицаја на животну средину и Правилника о садржини студије о процени утицаја на животну средину, Техничка комисија је констатовала да је Студија о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације кречњака као ТГК лежишта „Варница“ код Ражња, на деловима катастарских парцела број: 2985, 2983, 2984, 2986, 2980, 2978, 2979, 2991, 2981, КО Мађаре, деловима катастарских парцела број: 4, 16, 17, 18, 19, 20 и 21 КО Чубура, 115, 117, 4875 КО Браљина,

све у СО Ражањ усклађена са релевантном законском и подзаконском регулативом, као и са решењем за одређивање обима и садржаја Студије, број 353-02-2064/2021-03 од 08.09.2021. године.

Решење и предметна Студија о процени утицаја на животну средину су саставни део техничке документације, у складу са чланом 18. Закона о процени утицаја на животну средину («Сл. гласник Р.Србије» број 135/04).

Ово решење је коначно у управном поступку.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ: Против овог Решења није допуштена жалба. Носилац пројекта и заинтересована јавност могу покренути управни спор подношењем тужбе надлежном суду у року од 30 дана од дана пријема овог решења, односно од дана објављивања у средствима информисања.

ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР
Дујановић
Александар Дујановић

Доставити:

- Сектор за надзор и предострожност у животној средини
- Друштво младих истраживача, ул. 3 октобра 7, 19210 Бор
- Регулаторни институт за обновљиву енергију и животну средину, ул. Доситејева 30/3, Београд
- Носиоцу пројекта
- Архиви